

Psykolog

Klager

Oslo, 29.01.2019
FER-sak: 25/18K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 04.09.18 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 28.01.19.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Innklagede psykolog har vært sakkyndig i en barnevernssak som omhandlet en liten gutt. Sakkyndiges mandat var ikke vedlagt. Klager var XX, etter samtykke fra barnets mor. XX er slik FER forstår engasjert av XX barnevernstjeneste. Bakgrunnen for klagen var at barneverntjenesten, via annen psykolog med oppdrag i forhold til dette barnet, hadde fått informasjon om innklagede psykologs arbeid som sakkyndig. Denne informasjonen har vekket bekymring hos klager.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

04.09.18	FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem
24.09.18	FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
30.10.18	FER mottok redegjørelse fra innklagede psykolog.
02.11.18	Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere innklagedes redegjørelse.
28.01.19	FER har ikke mottatt kommentar fra klager. FER besluttet å sluttbehandle saken uten videre kommentarer.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

Fagetisk råd, Norsk Psykologforening, Kirkegata 2, Postboks 419 Sentrum, N-0103 Oslo
Org.nr. 970 168 419. Tlf. +47 23 10 31 30. Telefaks +47 22 42 42 92. E-post: npfpost@psykologforeningen.no
Bankgiro nr. 8380.08.71932. www.psykologforeningen.no

i) Klagers brev til FER.

Slik FER vurderte klagen kunne den oppsummeres i følgende punkter:

1. Innklagede psykolog skulle angivelig ha kommet med uttalelser som er i strid med gjeldende kunnskap på området om barns utvikling og som var i konflikt med medisinske vurderinger i saken.
 - Psykologen skulle ha uttalt at det ikke var mulig at gutten husker noe fra den tiden foreldrene bodde sammen, eller fra samværene alene med far, grunnet barnets unge alder.
 - Psykologen skulle angivelig ha sagt at gutten bæsjet på seg grunnet overvekt og overspising, noe klager sa ble avkrefet av guttens fastlege.
 - I flg. mor til barnet skulle psykologen ha sagt at det er vanlig med blødninger tidlig i et svangerskap, og at eksponering for stressfremkallende materiale (gjennom videoopptak) allikevel ville være fint for henne, på tross av det mor hadde formidlet av egen opplevelse og legens oppfordring i henhold til dette.
2. Klager var kritisk til psykologens valg av kartleggingsinstrument for vurdering av omsorgsevne hos foreldrene. Det ble her vist til MMPI, som klager sa at blir frarådet brukt i omsorgsvurderingssaker, grunnet svak validitet. Klager var generelt kritisk til det sakkyndige arbeidet, som ble oppfattet av klager som forhastet og uryddig, og at beslutningene om samvær var foretatt på et svært tynt grunnlag.
3. Klager hevdet at psykologen skulle ha utlevert sensitiv informasjon til barnehagen, uten foreldrenes samtykke.
4. I klagen ble det opplyst det at både mor og styrer i barnehagen opplevde psykologen sin fremtreden som svært pågående. Det ble her vist til klagers opplysninger om at psykologen skulle ha kontaktet både mor og dommer i saken på kveldstid, kvelden før det var planlagt samvær som mor ønsket å stoppe. Mor skal ha opplevd seg presset til å se et videoopptak av samvær mellom gutten og far. Styrer i barnehagen skal ha opplevd at psykologen primært ønsket opplysninger som støttet opp under hennes egne oppfatninger.

ii) Relevante punkter i «Etiske prinsipper for nordiske psykologer» (EPNP)

REDEGJØRELSE UNDER HENVISNING TIL FØLGENDE PRINSIPPER

Rådet bad om psykologens redegjørelse til klagen, som hun har fått oversendt tidligere med spesiell henvisning til følgende punkt i «Etiske prinsipper for nordiske psykologer»:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og

ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

FER bad psykologen, med henvisning til punktene 1 og 4 i klagen, om å reflektere rundt påstandene om at mor til barnet hadde opplevd seg presset til å se på videoopptak hun ikke ønsket å se, og videre at hun ble forsøkt presset gjennom telefon på kveldstid til å gjennomføre en samværsplan hun hadde stoppet.

Konfidensialitet og taushetsplikt

Psykologen respekterer individets rett til konfidensialitet gjennom å iaktta taushet om det som han/hun får rede på om klienter og andre under utøvelsen av yrket. Unntak fra taushetsplikten gjøres dersom det foreligger åpenbar fare for klienten eller andre. Psykologen kan også i henhold til loven være forpliktet til å gi fra seg opplysninger, og informerer derfor klienten om de begrensningene i taushetsplikten som følger av loven.

FER bad psykologen under dette punktet besvare påstanden om at hun skulle ha gitt taushetsbelagt informasjon til barnehagen, uten foreldrenes samtykke. Det ble her vist til punkt 3 i klagen.

II.2 Kompetanse

Psykologen bestreber seg på å utvikle og opprettholde høy faglig kompetanse i sitt arbeide. Psykologen tilstreber bevissthet om sine faglige og menneskelige sterke og svake sider, slik at han/hun realistisk kan vurdere med hvilken kompetanse han/hun kan påta seg oppgaver. Psykologen påtar seg kun de oppgaver, tilbyr kun de tjenester og bruker kun de metoder han/hun er kvalifisert til gjennom utdanning, trening og erfaring.

Etisk bevissthet

En forutsetning for en høy faglig kompetanse er at psykologen er oppmerksom på de fagetiske prinsippene, og integrerer etiske vurderinger i sin profesjonelle praksis.

Kompetanse og kompetanseutvikling

Psykologen arbeider i overensstemmelse med vitenskapelige prinsipper og underbygget erfaring og ivaretar en kontinuerlig profesjonell utvikling. Psykologen skaffer seg kunnskap om den vitenskapelige og yrkesmessige utviklingen innenfor sitt arbeidsområde.

Kompetansebegrensninger

Psykologen praktiserer innenfor de grensene for sin kompetanse som følger av utdanning, trening, erfaring og personlig styrke og begrensning, og søker profesjonell hjelp og støtte i vanskelige situasjoner.

Metodebegrensninger

Psykologen er oppmerksom på de begrensningene som ligger i metoder og framgangsmåter og de begrensningene som ut fra dette må legges på de konklusjonene som kan trekkes.

Psykologen viser spesiell varsomhet når han/hun anvender metoder, hjelpemidler og teknikker som ennå befinner seg på utprøvningsstadiet og som ikke tilfredsstillende vanlige metodekrav, eller som psykologen ennå ikke behersker fullt ut.

FER bad psykologen om å redegjøre for påstandene i klagens punkt 1, der klager hadde reagert på uttalelser fra psykologen om at gutten ikke husket noe fra tiden foreldrene bodde sammen, eller fra samværene alene med far, om dette medførte riktighet. Dersom dette var tilfellet, bad FER om at psykologen redegjorde for om hun hadde et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å hevde dette. Gitt at det ikke fantes grunnlag for dette, bad vi psykologen om å reflektere over mulige konsekvenser hennes uttalelser ville kunne ha for barnet.

Det var også ønskelig at psykologen redegjorde for i hvilken grad det medførte riktighet at hun hadde kommet med vurderinger som ikke har vært i tråd med medisinske råd som har vært gitt. Dersom påstandene ikke medførte riktighet, bad vi psykologen om å reflektere rundt hvordan de impliserte kunne ha oppfattet hennes uttalelser.

FER bad psykologen også om å redegjøre for i hvilken grad tolking av MMPI hadde vært avgjørende for hennes vurderinger. Dette sett i lys av påstanden om begrenset grunnlagsmateriale før vurderinger.

iii) Innklagedes redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver innklagede inngående sitt arbeid i sakkyndighetsarbeidet i den aktuelle saken. Vedlagt redegjørelsen er kopi av rettsbøker fra Tingretten. FER forholder seg kun til innklagedes redegjørelse.

Innklagede psykolog skriver innledningsvis at klagen FER har mottatt er basert på en rekke faktafeil, bla. at den aktuelle saken omhandlet sak etter barneloven § 61.1, og mer spesifikt samvær mellom barnet og far, ikke omsorgsspørsmålet og/ eller barnevern. Hun beskriver deretter bakgrunn for saken og redegjør for sitt mandat. Psykologen er kritisk til at klager baserer sin klage på informasjon fra en annen psykolog, ansatt i et privat barnevernstiltak. Innklaget psykolog mener at den andre psykologen selv burde ha sendt klagen dersom hun hadde en bekymring knyttet til innklagedes arbeid. Hun bemerker at klager baserer seg på 2. og 3. håndopplysninger.

Når det gjelder klagepunktet som omhandler bruk av MMPI (klagepunkt 2), skriver psykologen at det i samtalene med partene og i det første rettsmøtet fremkom at partene hadde sterk mistillit til hverandre, og den andres psykiske helse. På bakgrunn av dette kom hun med forslag om at en erfaren psykolog kunne foreta en personlighetstest, som kunne gi en indikasjon på partenes psykiske helse og fungering. Psykologen skriver at dette ble gjort for å kunne opplyse saken ytterligere, og gjøre ev. tilretteleggelser i det videre arbeidet. Psykologen understreker at testen MMPI i denne saken ikke er brukt slik som klager påstår. MMPI ble ikke foretatt for å vurdere omsorg, hvilket heller ikke var et tviste- eller vurderingstema i saken.

Når det gjelder klagepunkt 1 avviser psykologen å ha kommet med uttalelser som oppfattes å være i strid med gjeldende kunnskap. Hun sier at hun etter å ha vært tilstede under samvær mellom barnet og far hadde observert at barnet hadde spist mye under måltidet, og at hun gav mors samboer råd om at «det muligens var lurt å passe på at han kom seg på do senere på dagen, gitt at han hadde spist mye.» Psykologen skriver at det i sakspapirene var opplyst at barnet hadde en historie med forstoppelse, og at han hadde bæsjet på seg etter samvær med

far. Psykologen kjenner seg ikke igjen i påstanden om at hun angivelig skal ha sagt at gutten bæsjer på seg grunnet overvekt og overspising. Psykologen sier at det er mulig at mor kan ha tolket dette i retning av at psykologen ikke hadde tillit til at barnet i etterkant av samvær hadde bæsjet på seg som en konsekvens av samværet. Psykologen sier at hun ikke på noe tidspunkt har stilt spørsmålsteget ved riktigheten av de reaksjonene hos gutten som mor eller barnehagen har formidlet, inklusiv denne. Psykologen kan heller ikke kjenne seg igjen i å skulle ha formidlet at det ikke er mulig at gutten husker noe fra den tiden foreldrene bodde sammen, eller fra samværene alene med far, grunnet barnets unge alder. Psykologen sier hun har oppdatert kunnskap om hvilke konsekvenser ev. vold, vitne til vold og/ eller konflikter kan ha for barn, også små barn. Hun skriver at små barn kan bli preget av slike hendelser på mange ulike livsområder, enn via konkrete minner. En slik uttalelse (husker ikke pga. ung alder) ville ha vært ufaglig, og dersom det medførte riktighet, kunne få store negative konsekvenser for barnet. Psykologen tilbakeviser også at hun skal ha blandet seg inn i medisinske spørsmål. Hun skriver at barnets mor opplyste at hun var gravid og hadde hatt en blødning, og at hun var frarådet av sin fastlege å utsette seg for stress. Psykologen sier at hun hadde svart mor at det måtte være hennes egen beslutning hvorvidt hun ville møte i 3. rettsmøte, ha samtaler med psykologen, eller se video fra samvær mellom gutten og far. I tilknytning til at mor informerte om at hun hadde hatt en blødning i svangerskapet, mener psykologen at hun kun kom med en kommentar om at «det er noen som har blødninger knyttet til svangerskap,» uten å gå nærmere inn på det. Psykologen skriver at hun kan ha forståelse for at mor i den gitte situasjonen kan ha tolket dette som bagatellisering og/ eller normalisering.

Til klagens punkt 3 skriver psykologen at hun ikke ved noen anledning utleverte noen som helst form for sensitiv informasjon i saken. Hun skriver at det er på det rene at barnehagen satt med informasjon som de samtidig sa de ikke hadde. (gjelder for eksempel barnets samvær med far) Barnehagen opplyste også psykologen om at de fikk mye informasjon fra barnevernet, uten at barnehagen ville redegjøre nærmere om det.

Psykologen skriver at hun spurte barnehagen om informasjon vedr. barnets fungering generelt, om dets fungering knyttet til spesifikke datoer, og også om flere forhold knyttet til mor. Psykologen skriver at hun av den grunn kan ha forståelse for at barnehagen kan ha tolket hennes spørsmål dithen at det ble rettet mye fokus mot mor, og at psykologen som en konsekvens av det kunne synes å være negativ til mor. Barnehagen gav ifølge innklagede informasjon om far og hans besøk der, som psykologen vurderte som tydelig negativ og uprofesjonell. Psykologen bekrefter at det er mulig at hun kan ha gitt noen kroppslige signaler i form av å heve øyenbrynene eller lignende, og at det kan ha blitt tolket som at psykologen var positiv til far og negativ til mor. Utover dette kan ikke FER se at klagepunkt 4 er nærmere imøtegått.

Psykologen skriver avslutningsvis at hun la frem sitt arbeid i retten og presenterte da flere ulike hypoteser for barnets atferd knyttet til samvær. Hun skriver at det ble understreket at saken ble vurdert som mer enn vanlig vanskelig, og at psykologen ikke hadde en klar oppfatning av hva som var gjeldende i aktuell sak.

Helt til slutt i sin redegjørelse skriver psykologen at rettens aktør og fars advokat har formidlet at de kan uttale seg til FER om psykologens arbeid i saken, og at hun vil anta at professor (N.N.) også vil gjøre det, på ev. forespørsel. Psykologen ønsker også å opplyse at siden klager ikke har noe direktekjennskap til saken, så synes hun at den prosessen som FER har skissert når det gjelder den videre behandling i saken, er lite formålstjenlig.

FER har ikke mottatt kommentar fra klager.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

FER ønsker å presisere at den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som er angitt i klagen vi har mottatt. FER hverken skal eller kan gjennomgå utredninger med tanke på å vurdere faglig holdbarhet. FER sitt mandat er å bidra til en vurdering av hvorvidt aktuell psykolog har gjennomført et arbeid som tilfredsstillende kravene i de etiske prinsipper for nordiske psykologer (EPNP). Den fagetiske prosessen er ikke en rettslig prosess, der det ønskes vitner som skal uttale seg om den innklagedes arbeid.

I denne aktuelle saken har klager sendt sin bekymring på bakgrunn av mottatt informasjon. FER har forståelse for at innklagede kan oppleve dette som urimelig. FER valgte allikevel å åpne for kontradiksjon, da innholdet i klagen kunne tilsi at de fagetiske prinsippene var brutt, og det var ønskelig at den innklagede psykologen skulle få anledning til å uttale seg om klagepunktene.

Psykologens redegjørelse er svært omfattende. Slik FER leser redegjørelsen, synes den i stor grad å handle om å beskrive og forsvare psykologens arbeid, i mindre grad å reflektere rundt de implisertes forståelse og oppfatning av arbeidet som var gjort.

Slik psykologen redegjør for sitt arbeid i saken, i henhold til punktene i klagen, kan likevel ikke FER se at det er beskrevet forhold som oppfattes som brudd på EPNP.

FER driver ikke etterforskning og må basere seg på partenes fremstilling. Det foreligger i denne saken påstand mot påstand, og det er ikke mulig for FER å etterprøve hva som er riktig, herunder hva som er sagt, og i hvilken hensikt.

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner FER at det ikke er godtgjort brudd på EPNP.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingsen, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER
Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard